

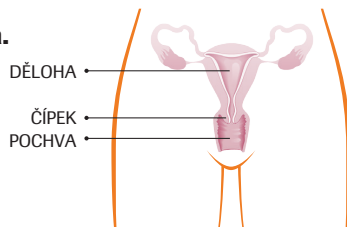
VČASNÉ ODHALENÍ RIZIKA RAKOVINY DĚLOŽNÍHO ČÍPKU

Co je rakovina děložního čípku

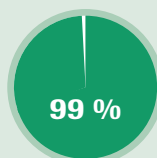
Rakovina děložního čípku je celosvětově čtvrté nejčastější nádorové onemocnění u žen.¹ Vzniká v dolní části dělohy, která se označuje jako děložní čípek nebo též děložní hrdlo.

Pokud je odhalena včas, může být úspěšně léčena.

Příčinou rakoviny děložního čípku je dlouhotrvající infekce vysoce rizikovými typy lidských papilomavirů (zkratka HPV).²⁻⁴

1 žena
zemře každý den v ČR na
rakovinu děložního čípku.⁵

99 % rakoviny
děložního čípku je způsobeno
vysoce rizikovými typy HPV.²

Hrozí mi rakovina děložního čípku?

Gynekologové provádějí v rámci každoroční preventivní prohlídky cytologický stěr z povrchu děložního čípku, aby odhalili buňky, které mohou naznačovat počínající rakovinné změny.

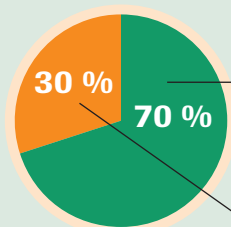
Cytologický stěr je odeslán do laboratoře, kde vyškolení profesionálové provádějí jeho zra-
kové hodnocení pod mikroskopem. **Cytologický stěr prokazuje buněčné změny vzniklé z různých důvodů. Nedokáže však prokázat přítomnost HPV.**

Pomocí HPV DNA testu lze naopak spolehlivě zjistit, zda v těle máte infekci HPV, která může představovat riziko rozvoje rakoviny děložního čípku.⁶

Co je HPV?

HPV je zkratka pro lidský papilomavirus (z angl. názvu Human papillomavirus). Jde o malý virus, který se v populaci běžně vyskytuje. Přenáší se pohlavním stykem nebo kontaktem přes sliznice.⁷ Doposud bylo identifikováno více než 150 typů HPV.⁸ Pouze některé z nich (tzv. vysoce rizikové) způsobují rakovinu děložního čípku.

Za nejrizikovější jsou považovány typy HPV16 a HPV18, které způsobují až 70 % případů rakoviny děložního čípku.^{3,4}

70 %
rakoviny děložního čípku je způsobeno vysoce rizikovými typy **HPV16 a HPV18.**^{3,4}

30 %
rakoviny děložního čípku je způsobeno jinými vysoce rizikovými typy HPV, označovanými čísly **31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59, 66, 68.**^{3,4}

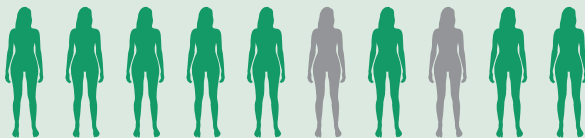
Jak se testuje HPV infekce v děložním čípku?

Vzorek pro HPV DNA test se získává stejným způsobem jako v případě cytologie, tedy stěrem z děložního čípku.

Jeden stěr lze použít pro provedení obou testů (cytologie i HPV DNA test).

Na rozdíl od cytologie je vzorek pro HPV DNA test analyzován v laboratoři na speciálním přístroji, který dokáže odhalit přítomnost HPV a s ním spojené riziko předrakovinných nebo rakovinných změn děložního čípku.⁶

HPV DNA test si můžete vyžádat u svého gynekologa.

8 z 10 žen*
se s HPV setká do 50. roku svého života.⁷

* To však neznamená, že všechny tyto ženy onemocní rakovinou děložního čípku. Ve většině případů je HPV přirozeně eliminován imunitním systémem.

Jaký je rozdíl mezi cytologií a HPV DNA testem?

Cytologie je mikroskopické vyšetření buněk odebraných z děložního čípku. Přestože toto vyšetření provádí zkušený profesionál, je třeba vzít v úvahu, že lidské oko je schopno zachytit buněčné změny až od určité velikosti a počtu pozměněných buněk. Výsledek je navíc významně ovlivněn kvalitou odběru vzorku.

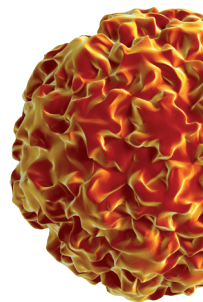
Cytologie proto nedokáže spolehlivě zachytit všechny ženy s rizikem vzniku rakoviny děložního čípku. **U žen může vyjít cytologie normální, přestože tomu tak není.**⁹

HPV DNA test dokáže spolehlivě zjistit, zda je ve vzorku z děložního čípku přítomen vysoce rizikový typ HPV.⁶ **To znamená, že HPV DNA test spolehlivě odhalí ženy s rizikem vzniku rakoviny děložního čípku.**⁶

V případě, že ve vzorku je prokázán vysoce rizikový typ HPV, nález je vyhodnocen jako **pozitivní**.*

Negativní nález naopak znamená, že vysoce rizikové typy HPV nejsou v těle přítomny. Riziko rozvoje rakoviny děložního čípku je nízké, a to minimálně po dobu následujících 3–5 let.¹⁰

* V případě prokázání přítomnosti HPV musí tento nález vyhodnotit gynekolog v kontextu s Vaší anamnézou a dalšími vyšetřeními.

Ženy s pozitivním nálezem HPV DNA testu mají různé riziko pro vznik rakoviny děložního čípku.⁶

Záleží na typu HPV⁶

Pozitivní nález HPV16

U **1 ze 4 žen** jsou zjištěny předrakovinné změny na čípku.

Pozitivní nález HPV18

U **1 z 8 žen** jsou zjištěny předrakovinné změny na čípku.

Pozitivní nález dalších 12 rizikových typů HPV

U **1 z 19 žen** jsou zjištěny předrakovinné změny na čípku.

Důležité otázky a odpovědi

Pokud mám v těle vysoce rizikový typ HPV, znamená to, že se u mě vyvine rakovina děložního čípku?

Zdaleka ne každý, komu je zjištěn tento typ viru, onemocní rakovinou.

Jeho přítomnost se v těle neprojevuje žádnými příznaky a imunitní systém ho většinou dokáže zneškodnit. U některých žen však může HPV v těle dlouhodobě přetrvávat a postupně vyvolat rakovinné změny. Proto je důležité chodit na pravidelné gynekologické prohlídky, při kterých lékař předrakovinné změny aktivně vyhledává.

Jak snížím riziko vzniku rakoviny děložního čípku?

Pravidelné vyšetření děložního čípku u gynekologa je zcela zásadní.

Riziko rakoviny děložního čípku můžete sama snížit, pokud budete dodržovat zásady bezpečného sexu, a také tím, že nebudete kouřit.

Odborníci současně doporučují očkování proti infekci HPV. Nejúčinnější je u mladých dívek a chlapců před zahájením sexuálního života. I očkování po zahájení sexuálního života přináší snížení rizika infekce HPV.

Pokud mám v těle HPV, znamená to, že mi byl partner nevěrný?

I když žijete v dlouhodobém vztahu s jedním partnerem, výsledky HPV DNA testu můžete mít pozitivní.

Virus totiž dokáže u některých žen přežít v těle skrytě celou řadu let. Přenos HPV se mohl odehrát v minulosti.

Pozitivní nález tedy není odrazem Vašeho životního stylu, ani nevěry Vašeho partnera.

Co je HPV DNA test?

HPV DNA test dokáže spolehlivě odhalit přítomnost vysoce rizikových typů HPV bez ohledu na to, jak dlouho se v těle nachází (tzn. i skrytý virus).⁶

Potvrzení přítomnosti viru

(pozitivní nález) upozorňuje, že u ženy existuje riziko rozvoje předrakovinných změn a rakoviny děložního čípku.

Nepřítomnost viru

(negativní nález) znamená, že riziko vzniku rakoviny v průběhu následujících 3–5 let je minimální.¹⁰

Ženám ve věku 35 a 45 let je HPV DNA test hrazený zdravotní pojišťovnou v rámci preventivní prohlídky.

Ostatní ženy si mohou HPV DNA test vyžádat u svého gynekologa jako samoplátkyně.^{11, 12}

www.nenechtonahode.cz

MC-CZ-00479

1. IARC. Globocan 2020: Estimated age-standardized incidence rates in 2020, worldwide, females, all ages. <http://gco.iarc.fr/today/home> 2. Walboomers JM et al. J Pathol. 1999 3. De Sanjose S et al. Lancet Oncol. 2010 4. Munoz N et al. Int J Cancer. 2004 5. Dušek L et al. Epidemiologie zhoubných nádorů v ČR 2018. www.svod.cz 6. Wright T et al. Gynecol Oncol. 2015 7. Chesson HW et al. Sex Transm Dis. 2014 8. Bernard HU et al. Virology. 2010 9. Leyden WA et al. J Natl Cancer Inst. 2005 10. Gage JC et al. J Natl Cancer Inst. 2014 11. MZCR. Seznam zdravotních výkonů: www.szv.mzcr.cz/ výkon; 2021 12. ČGSP ČLS JEP: Doporučení pro implementaci HPV DNA testu do screeningu karcinomu děložního hrdla v ČR; Sběrka doporučených postupů č. 2/2021

